

משיחות (ליל ויום) ג', (ליל ויום) וע"ק וש"ק פ' תצוה, ז', י"ד ו"א אדר ראשון ה'תשנ"ב

ובשתי הטעמיים – דרوش ביאור ו- הסבריו:

א) בנווגע להטעם דמיתת משה ב- שבעה באדר – כיון ששבועה באדר מות ושבועה באדר נולד¹, "כדי (הוא יומיו) הלידה שחכפר על המיתה"² [כ- מודגש בביטול שמחת המן (וגזירתו כו') כשל, נפל . . פור בירח שמת בו משה], כיון ש"לא هي יודע שבשבועה באדר מות ושבועה באדר נולד"³, למה נקבע בתורה הרמז על זמן מיתתו של משה (ע"י שלא נתרש שמו) ולא על זמן ליתתו שמכפר על המיתה⁴?

ב) בנווגע להטעם דאמירת "מחני נא מספרק"⁵ – כיון שאמירה זו (הייתה לא- אחרית י"ז תמוז⁶, ונכתבה בתורה בפרק שת תשא (שלאחרי פרשת תצוה), למה נרמז קיומה (בסמיכות לשבעה באדר, ובפרשת תצוה⁷ (ובפרט להדעתו) ש- פרשת תצוה נאמרה לפני חטא העגל)?

9) ויש לומר, שכן יש צורך בבי הטעמיים (ובלשון הגמרא: "וצרכא") דיש בזה מה ש אין בזה.

10) כייה גירסת רשיי שבעי.

11) מגילה שם ובפרשוי. וראה בארכוה לקו"שacci בחלתו.

12) ראה עדין לקו"ש חטא ע' 343 ואילך – בנווגע לקביעת ז' אדר ליום הענינה (בגלל מיתת משה), ולא ליום שמחה (בגלל לידת משה).

13) ראה גם לקו"ש חכ"א ע' 171, ובהערות שם.

14) "ב"ין בתומו נשתרבו הלוחות, וביחח שרף את העגל ודין את החוטאים, ובכ"ט עלה (לבקש רחמים). שנאמר (תשא לב, ל) ויהי ממחורת ויאמר משה אל העם וגוי" (פרש"י שם לג, יא) – ובהמשך ליה אמר "ועתה אם תשא חטאיהם ואם אין מחני נא".

15) ראה לקמן הערה 17.

16) זה"ב קצה, א. רכד, א. רמב"ן ר"פ ויקהל.

(וכן משמע מרמב"ן וראב"ע ר"פ תרומה).

א. פרשת תצוה היא הפרשה היחידה בתורה לאחרי לידת משה בשבעה ב- אדר² (ראשון³) שלא נתרש בה שמו של משה.

ומצביעו שתי טעמיים בדבר: (א) כיון שבשבועה באדר (ראשון⁴) מות משה, נרמו זמן הסתלקותו בכך שלא נזכר שמו בפרשה בתורה שקריאתה בסמיכות לזמן הסתלקותו. (ב) כיון שאמר משה "ואם אין מחני נא מספרק"⁵, ו"קללה חכם אפילו על תנאי (ולא נתקיים התנאי) באה"⁶, לכן, אף שהקב"ה נענה לבקשותו (ובמיוחד לא נתקיים התנאי) מ"מ, נתקיים ה"מחני" מפרשה אחת בתורה.

1) עד משנה תורה (פי' רדא"ש), שככמה פרשיות (עקב, ראה, שופטים, תצא ונזכרים) לא נזכר שמו של משה. ויש לומר, שכון ש"משנה תורה" הו"ע אחד והמשר אחד, "אליה הדברים אשר דבר משה גוי" שבסוף שנת הארבעים סמוך למיתתו, חור על כל דברי התורה (בכל הפרשיות שבדי הספרים) ובאופן ש"מדבר בעד עצמו" (ולא כשלישי ה- מדבר) כבספרים שלפניו (פתחית הרמב"ן ע"ה⁷) – ה"ז נחשב (בעניין זה) כמו פרשה זאת שבתחלתה וכראשיתה נזכר שמו של משה (ראה לקו"ש ח"ב ע' 675).

2) מגילה יג, ב.

3) ראה סוטה יב, ב: "אותה שנה (שנולד משה) מעוברת היתה" (וינולד באדר ראשון). וראה לקו"ש חכ"ע ע' 204 (פרטי הדעת והש��ות בזה).

4) ראה מכילתא שלח טז, לה: "שנת עיבור היתה" (וימת באדר ראשון). וראה לקו"ש חטא ע' 342 (פרטי הדעת והש��ות בזה).

5) מאור עיניים פרשנו. ועוד.

6) תשא לב, לב.

7) מכות יא, סע"א ובפרשוי.

8) פי' הרדא"ש ובעה"ט ריש פרשנו. וכייה ב- רבינו בעה"ט ובחייב תsha שם. וזה שה"ש בחלתו (ס, ג). וראה זה"ג רמו, א.

וצריך להבין: מפשטות דברי הגمرا מוכח רק שלוי- ذات משה בחודש אדר מבטלה (ومכפרת על) העניין הבלתי-רצוי שבמיתתו בחודש זהה (שבגלל זה הי' המן "שם שמח שמחה גדולה"), וככאורה אין ראי' שבגלל זהה תגדל מעלהו של חודש זהה יותר מכל שאר חדש השנה?

שאלה זו מתחזקת יותר ע"פ המבויא במדרשי חז"ל פרטיו הענינים דהגורל דהמן:

"כשאמר²³ המן הרשע לאבד את ישראל אל אמר היאך אני שולט בהן הריני מפיל גורלות... התהיל בחודש ניסן ו- עליה בו זכות פסח, באיר זכות פסח קטן וכו'", והולך ומונה הזכויות של כל י"א חדש השנה, עד ש"עליה ראש חודש אדר ולא מצא בו שום זכות", "חזר ובדק ב- מזלות, טלה זכות פסח... שור נמצא זכות יוסף וכו'", והולך ומונה זכות ה- מזלות דכל י"א חדש השנה, עד ש"בא לו מזל דגים שהוא משמש בחודש אדר ולא נמצא לו זכות"²⁴, ושמח מיד ואמר, אדר אין לו זכות ומזלו אין לו זכות, ולא עוד אלא שבادر מטה משה רבנן²⁵, והוא לא ידע שבאחד²⁶ באדר מטה משה וב-

ג) גם נדרש להבין הקשר והשייכות דבר' הטעמים זל"ז, שהיותם טעמי על אותו עניין, מסתבר לומר שיש קשר ושיבויות ביןיהם, כלהלן.

ב. ויובן בהקדים הביאור בגודל ה- עליוי דlidit משה בשבועה באדר (יום שמחה²⁷) שפועל על כל חודש אדר:

בנוגע לחודש אדר – איתא בגمرا²⁸ "כיוון שנפל פור בחודש אדר שמה (המן) שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ולא הי' יודע שבשבועה באדר מת ובשבועה באדר נולד", היינו, שלידת משה בשבועה באדר פועלת ביטול והפיכת גזירות המן בחודש אדר, באופן ש"החודש גוי' נהפרק גוי' לשמחה"²⁹, ולכן "משנכנם אדר מרביין בשמחה"³⁰, ו"adar (ד)בריא (תקיחת) מזלי"³¹ – מעלה מיוחדת בחודש אדר שלא מצינו דוגמתה בשאר החדש השנה.

(23) בהשכה ראשונה יש לומר, שהשייכות שביניהם היא בעירופים יחד – שהקיים ד"מחני" הוא בפרש שקורין בסמכות לזמן מיתה משה (ועפי' תhorazesh haShala'ah lema' Nakavu beParshat tzavaa Dokka). אבל, מסתבר יותר לומר שיש גם קשר ושיבויות ב- תוכנם של ב' הטעמים – מיתה משה בשבועה באדר, ואמרתו "מחני נא".

(24) ראה נויר יד, א ובתודה אמר. ועוד"ז בפי הראי' שם.

(25) אסתר ט, כב. – ולהעיר, שפסיק זה למי-דים ש"כל החודש כשר לקריאת מגילה" (ירושלמי מגילה פ"א ה"א – הובא בשוש"ע או"ח סתרפה" וברמ"א שם).

(26) תענית כט, סע"א. ובפרש"י: "ימי נסים היו לישראל פורים ופסח" – שהתחלה וסיבת הנס ד- פסח (יצ"מ) היא בלידת מושיען של ישראל בו' אדר (ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 344 ואילך).

(27) גירסת הראי'.

(28) שם, ריש ע"ב.

*.) אף בספרים שחובא הטעם ד"מחני נא" לא נזכר ע"ז הקשר למיתה בשבועה באדר.

ומזה מובן גם בקשר להמזל דהחודש – שבחודש שנוולד בו משה ("הוא ישראלי") עוזר המזל של החודש להתגברות המזלディישראַל, וכן "ادر דבריא ותקיף מזוליין", היינו, שלידת משה ("הוא ישראלי") בשבועה באדר פועלת על כל הארץ שבוע גובר (בריא ותקיף) מזולם של ישראל.

ועפ"ז יש לומר, שיטים דברי המדרש "oho לא ידע שבשבועה באדר . . נולד משה" הוא תשובה גם על זה שה"ادر אין לו זכות ומולו אין לו זכות" – שאין צורך בהזכות של אדר ומולו (כבר שאר החדשין, שיש צורך בזכות של החודש והמזל שלו, "זכות פסח" וכיו"ב), בגל שישנו עני נעה יתר מהזכות של החודש ומולו – (התגברות) המזלディישראַל, כיון שלידת משה ("הוא ישראלי") בחודש אדר פועלת העור דמלול החודש (אך שאין לו זכות) להתגברות המזלディישראַל³².

משה ידו וגבר ישראלי. ולהעיר, שפסוק זה קורין בפורים, שהתחלו בשבעה באדר, ויש לומר, שבזה מרומו שהנתניתנה להנס דפורים הויע "גבר (מולם של) ישראלי" בלבד משה.

(34) ועפ"ז יש לבאר הדיק באסתיר "באחד באדר נולד משה" (שבודאי לא פlige על המפורש בקידושין שליפין מקראי שמיית ולידת משה בשבעה באדר, כניל הערכה 26) – שהכוונה היא להציג הפעולה על כל החדשין, מאחד באדר, שכלל כל ימי החדשין.

(35) ועפ"ז יש לבאר המשך דברי המדרש " אמר (המן) בשם שהdagim בולען כד אני בולע אותו, אמר לו הקב"ה, רשות, דגמים פעמים נבלען ופעמים בולען, ועכשו אותו האיש נבלע מן הבולען" (דלאכורה, כיון ש"דגמים פעמים נבלען ופעמים בולען, מהו והכרה ש"עכשו אותו האיש נבלע מן הבולען") – שמצד מזלו של אדר (מול דגים) ישנה אפשרות לכך ולכך ("פעמים נבלען ופעמים בולען") אלא, שלידת משה ("הוא ישראלי") באדר פועלת שהמזל דادر עוזר להתגברות מזולם של ישראל ("עכשו אותו האיש נבלע מן הבולען").

אחד³³ באדר נולד משה, ואמר בשם שהdagim בולען כד אני בולע אותו, אמר לו הקב"ה, רשות, דגמים פעמים נבלען ופעמים בולען, ועכשו אותו האיש נבלע מן הבולען".

ובזה מודגש יותר (לכוארה) שלידת משה רק מבטלה העניין הבלתי-רצוי שב- מיתתו, בדוגמת ביטול האפשרות ד"אני בולע אותו" כיון ש"פעמים (כולל וב- מיוחד "עכשו") בולען", אבל החודש עצמו נשאר במעמד ומצב ש"אין לו זכות ומולו אין לו זכות", ובודאי לא באופן שיש בו מעלה זכות יתרה לגבי שאר החדשיה השנה?

ג. ויש לומר הביאור בזה:

על' הידוע³⁴ שביום הולדתו של אדם, "המזל השולט ביום ההוא עוזר לו"³⁵, היינו, שהמזל דהיום עוזר לאדם ש- "מזלו (של האדם) גובר" (כלשון הכתוב³⁶ "וגבר ישראלי") יש לומר, שביום הרולדתו של משה – "משה הוא ישראלי³⁷ וישראל הם משה . . נשיא הדור הוא בכל הדור כי הנשיא הוא הכל"³⁸ (וכיוון ש"אפשרותה דמשה בכל דרא ודרא"³⁹, יכול משה את כל בני עד סוף כל הדורות) – גובר מזולם של ישראל⁴⁰.

(27) ראה ס' השיחות תשמ"ח חי"א ע' 333 ואילך.
חיב ע' 398 ואילך, ובהנסמן שם.

(28) ירושלמי ריה פ"ג ה"ז, ובכח"ע שם.

(29) בשלח ז, יא.

(30) ולהעיר ממש (בהעולהך יא, כא) "ש- מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו" (ראה ל��ית בהעולהך לא, ד. לג. ב. וככ"מ), וכיוצא ש, כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה "מחיה מושעיה" (תניא רפח"ב).

(31) פרשי"ז חותכת כא, כא.

(32) תקוץ חפסצ' (קב, רע"א. קיד, רע"א). וראה ביר פנץ, ז. זה"ג רעג, א.

(33) וע"ד מש' (בשלח שם) "והי כאשר ירים

הינו, נתינת-כח לביטול כל עניינים בלתי-רצויים⁴⁴ והפיקתם לטוב, ועד ש-ראויים לאכילתם של ישראל להיות דם ובשר כבשרם, כמו "דברים חריפים או חמוצים רק שהם מתובלים ומתקנים היטב עד שנעשו מעדרים להшиб ה-נפש"⁴⁵.

ג) ועוד ועיקר: על ידו נעשית ה-שלימות דכל החדש הלבנה שימושיים לשנת החמה – שרומו על קיומ היoud⁴⁶ "והי" אור הלבנה כאור החמה וגוי שבע-תים כאור שבעת הימים", לעתיד לבוא, כשי"עתדים להתחדש כמותה".

וכל זה מודגש יותר בקביעות שנה זו שר"ח אדר ראשון חל ביום שלישי וביום רביעי:

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב⁴⁷ – "כפליים לחש"י", ומתכו גם העניין ה-בלתי-רצוי דיום שני (שנבראת בו מחלות⁴⁸), "אחד לגמר מלאכת השני ואחד לגמר מלאכת היום"⁴⁹,

יום רביעי – שבו נתלו "שני ה-מאורות הגדולים"⁵⁰, שרומו, "שיהי" אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית, כמו שהיתה קודם מיעוטה שנאמר וייש אלקים את שני המאורות הגדולים"⁵¹.

וועוד ועיקר – צירוף ב' הימים דר"ח אדר ראשון, שלישי ורביעי, ג' וד' ה-צירוף דג' (שלישי) וד' (רביעי) הוא

(44) ומרומו ב"כפליים לחש"י" – ש"חש"י" קאי על התשתת כה הסט"א בו (תו"א יתרו ס, ב. וככ"מ).

(45) תניא פ"ג.

(46) ישעי ל, ב.

(47) פרשי" בראשית א, ז (מכב"ר פ"ד, ז).

(48) ביר שם.

(49) בראשית א, טז. פרשי" שם, יד.

ד. ויש לומר, שהtagbarot מזולם של ישראל בחודש אדר (בגלל לידת משה) ניכרת גם בכך בחודש אדר הוא חדש העיבור⁵², חדש כפול (ב' חדשים, שנים יום) ועל ידו דוקא נשלם החסרונו דשנת הלבנה לגבי שנת החמה⁵³, ועד לאופן של שלימות ותמים ("שנה תמים"⁵⁴) יותר משנת החמה⁵⁵ – כי, מכל "חדש" השנה (שהם החדש הלבנה⁵⁶) השיכרים לישראל ש"דומין לבנה ומונין ל-לבנה"⁵⁷ ו"עתדים להתחדש כמותה"⁵⁸ (משא"כ אה"ע שדומין ומונין לחמה⁵⁹) גdaleה מעלהו של חדש אדר ("בריא ותקיף מזלי") שבו גובר מזולם של ישראל.

וכמה פרטים בזה:

א) אדר דשנת העיבור כולל שני חדשים – שהחידוש דמולד הלבנה, שרומו על החידוש בישראל, הוא באופן ד"כפליים (לחש"י)⁶⁰.

ב) באדר דשנת העיבור יש שנים يوم – שרומו על העניין דביטול בשים,

(36) ועפ"ז יומתך שלידת משה הייתה באדר ראשון, השנה מעוברת (כג"ל העירה 3).

(37) שי"תירה שנת החמה על שנת הלבנה קרובה מאחד עשר ימים (רמב"ם הל' קידוח"ח פ"א ה"ב). וראה שם פ"ז הד' פ"י ה"א).

(38) ערכין לא, א – במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ווובל פ"יב ה"ה.

(39) שחררי, בשנת החמה ישנו שס"ה ימים, ובשנת העיבור (שלימה, שחזור וככלו מלאים) ישנו שפ"ה ימים – יתרון של עשרים יום, שנוסף על מילוי החסרונו דר"א יום, יש בו גם "מקדמה" לשנה הבאה (ראה מפרש הרמב"ם הל' קידוח"ח שם).

(40) רמב"ם ריש הל' קידוח"ח.

(41) ראה סוכה בט, א. ביר פ"ז, ג. אה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

(42) נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

(43) ל' הכתוב – איוב יא, ז. וראה שמ"ר רפמ"ז.

חכמה מאיין תמצא⁵⁹), אין שאינו מושג (ולכן יש בהם עניין המש"ג שלמעלה מהשכל).

ועניין זה מודגש בליית משה (בחודש אדר) שהיא גם הלידה דישראל ("משה הוא ישראל") – כי, לידה קשורה עם עצם המציאות שלמעלה ממש (שהרי ב- עת הלידה אינו נקרא בשם⁶⁰, ורומו על עצם הנשמה שלמעלה מ„חמשה שמות (שנקראו לה"⁶¹) (למעלה אפילו מ„יחידה" שגם היא „שם" לעצם הנשמה⁶²), וזהו תוכן העניין דהתגברות מזלם של ישראל, עצם הנשמה, בחינת „אין" (בחודש אדר).

ופ"ז יש לבאר הקשר והשייכות ד- לידיית משה לפורים (שהמן לא הי' יודע שבשבועה באדר נולד משה) – כי, „אננו רואים שכל הימים שהיו בניי בסכנה מפני גזירת המן . . . היו כולם בבחוי" מס"ג ממש"⁶³. כי בכלל שעיה ושעה היו מוכנים למסור נפשם להריגה ולא עברו דת ח"ז", „מסירת נפש על קדוש השם, שהרי אם רצוי להמיר דעתם לא הי' המן עושה להם כלום, שלא גזר אלא על היהודים, אלא שהם מסרו עצמן למוות כל השנה כולה, ולא עליה להם מחשבת חוץ חיזי"⁶⁴, והכח לזיהו הוא ע"י התגלות עצם הנשמה, שהוא תוכן העניין דlidith משה (בחודש אדר"), גילוי (lidith גם מלשון גילוי) העצם דישראל.

(59) ראה לקיש חכץ ע' 205. וש"ג.

(60) ב"ר פ"יד, ט. דבר פ"ב, לו.

(61) ראה סה"מ תרצ"ז ס"ע 56. וש"ג.

(62) ועל שם זה נקראים בכל המגילות „יהודים" – ע"ש ההודאה והמס"ג שמצד נקודת היהדות (ראה תוריא מג"א צו, א. צט, א. ובכ"מ).

(63) תוריא שם צו, א. קכ, ד (בחותפות). ובכ"מ.

(64) ולבן נפל הגורל על חודש אדר, ועל כן קרוא לימים האלה פורים על שם הפורי" (אסתר ט, כו) „הפור הוא הגורל" (שם ג, ז, ט, כד) – שגורל" רומו על עצם הנשמה, שהתקשרותה עם הקב"ה היא

„גָּדוֹלָה⁶⁵, שפирשו „מְזֻלָּתִים⁶⁶, שבזה מודגש עוד יותר העניין ד„בריא ותקיף מולי". וענין זה קשור עם לידת משה בשבעה באדר – כמרומו בציורף המש" פרים ג' ו- ז' ייחדי שעולים שבעה⁶⁷, היינו, שלידת משה בשבעה באדר פועל לת התגברות המזול („בריא ותקיף מולי") בכל חודש אדר, שנכלל בב' הימים דראש חודש, ג' ו- ז', „מְזֻלָּתִים⁶⁸ (בריא ותקיף).

ה. ויש לבאר תוכן העניין דהתגברות מזלם של ישראל (מצד לידת משה) ב- חודש אדר – בעומק יותר:

„מְזֻלָּתִים⁶⁹ דישראל – קאי על שרש ה- נשמה למעלה, כידוע⁷⁰ שירידת הנשמה למיטה להתלבש בגוף היא הארה מה- נשמה בלבד, אבל עיקר הנשמה ומקורה נשאר למעלה, ונקראת „מְזֻלָּת⁷¹" („אדם דאית לי" מזלא"⁷² ו„הכל תלוי במזול"⁷³) מלשון „נוול", שהוא המקור להיות נזול ממנה השפעה ורוח חיים.

וזה שאמרו חז"ל⁷⁴, „אין מזול לישראל" – קאי על מזלות השירותים וכוכבים אשר חלק לכל העמים⁷⁵, שישראל הם למעלה ממזלות אלו, אבל גם לישראל יש מזול, ואדרבה, המזול דישראל הוא נעלת יותר באיז-ערוך משאר המזלות, כי, המזול ש- להם הוא מבחי" „אין" (עד מ"ש⁷⁶, „וה-

(50) וגם „גָּדוֹ" – מזלו של חודש אדר (מזול דגים).

(51) ויצא ל, יא ובפרש"ז.

(52) וייל שרומו על „שבעתיים כאור שבעת הימים".

(53) ל��ית ר"פ האזינו. ובכ"מ.

(54) שבת נג, ב. וש"ג.

(55) זה"ג קלד, רע"א. קפט, ריש ע"ב.

(56) שבת קנו, א.

(57) כלשון הכתוב – ואותה נ, יט.

(58) איוב כת, יב.

בם", "אדיר מלשון חזוק ואומץ .. להתי חזק בעבודת בוראם"⁷³, כולל ובמיוחד "החזוק והאומץ למס'נ' באחד שלמעלה מהשכל"⁷⁴.

ועפ"ז יש לבאר הפירוש (ע"ד הרמו) בדברי המדרש "אדיר אין לו זכות ומולו אין לו זכות" – שלאחרי הידיעה שי-באדר .. נולד משה", שמצד זה גובר מזלם של ישראל בחודש אדר, איז מתגללה שבחינת "אין" ("מזל לישראל") הוא הזכות של אדר ומולוי.

ו. ויש להוסיף ולברר השיקות ד- לידת משה לשבעה באדר דוקא: שבעה באדר מורה על השליםות ד- חודש אדר – שבעה ימים רצופים של כוללים כל שבעת ימי השבוע, שבעת ימי בראשית, ימי הבניין (כללות העו-לום), כפי שם בחודש אדר, שבזה מרומו שהמעלה והשלימות בחודש אדר ("אדיר במרום ה") נמשכת וחודרת ומתגללה בגדרי העולם.

ומרומו בשמו של החודש – "אדיר" – א' דר, שורומו על המשכנת וגילוי האל⁷⁵ (אלופו של עולם) בעולם להיות לו ית'

(73) חדאי מהרש"א מנחות שם.

(74) רשימות הצע"ז לתחלים (יהל אור) ס"ע טמא.

(75) ועפ"ז יש לבאר הטעם שלא הזכיר הזכות דמל דגיט, כמו"ש "וידגו לרוב בקרב הארץ", מה הדגים שבבים מים מכין עליהם ואין הרע שלחת בהם וכוכ" – כיון שדגים קאי על העצם דישראל שלמעלה מגדר של זכות, בוחנת "אין".

(76) ראה שותת הרשב"א ח"א ס"ט.

*) משאיכ בשרוא החדש – "זכות יוסף", "זכות פרץ ורדה", "זכות דניאל" וכו"ב – מודגשת הזכות המיחודה של צדיקים אלו, ולא העצם דישראל שהוא בכל ישראל בשווה.

ויש לומר, שענינו זה מרומו גם בלשון חז"ל ש"אדיר בריא ותקיף מזלי" – שה-מזל הוא באופן של חזק ותווך (ע"ד "וגבר ישראל"):

כיוון שבادر מתגבר מזלם של ישראל אל, בוחנת "אין", עצם הנשמה – איז מתגללה החזק והתווך ("בריא" ותקיף) עצם הנשמה ("מזל"), נקודת היהדות שבכוא"א מישראל, שיש בו החזק והתווך למסור נפשו על קדושת שמו ית'.

ולהוסיפ, שענינו זה מרומו גם בשם של החודש – "אדיר" – שפירשו תוקף וגבורה, כמאزو"ל⁷⁶, הרוצה שיתקיימו נסיו יטע בהם אדר, שנאמר⁷⁷ אדר במרום ה", "כלומר שאדר לשון קיים ר' חזק ולבן נקרא אדר"⁷⁸, היינו, שבחודש זה מודגש החזק והתווך דישראל, שנקרו א"ר אדריהם, כמאزو"ל⁷⁹, "אדירים אלו ישראלי", שנאמר⁸⁰ ואדי ר' כל חפצי

באופן שלמעלה מטעם ודעת, מסורת נפש, שהיתה בגלוי בימי הפורים (ראה חורי שם קכח, א. קכג, ג. ואילך. ובכ"מ).

(65) ויל ע"ד הרמו – ש"בריא" הוא בר י"א: י"א – רומו על העצם דישראל שקשר עם بحي אחד עשר" (י"א), "אנת הוא חד ולא בחינת ה-יחידה", עצם הנשמה שלמעלה מעשר בחות. ובר"י"א – פירושו (כמו "בן חורין") שמצוותו היה המצוות ד"י"א. ועוד ייל, ש"בר" הוא מושון גiley ראה חולין מג. ב. כשת הספות ס"ז ואילך. וש"ג) הינו, שבחי"י היה הוא בגילוי.

(66) לקוטי לוי"ע על פסוקים ומחוזל ריש ע' צט.

(67) ביצה טו, סע"ב.

(68) תחלים צג, ד.

(69) פרשי" ביצה שם.

(70) מנחות נג, סע"א.

(71) ויל ע"ד הרמו – ש"אדיר" אותיות יא דר, שבחי"י (יחידה) היא באופן של דירה (בגלו) ובהתishiבות). וראה לקמן הערה 86.

(72) תחלים טז, ג.

השביעין חביבו⁽⁸³⁾ הורידה מן העליונים לתחתוניים (עמד משה והורידה לארכ'). ולහוסית, שהתחלה הקמת המשכן (שבועת ימי המילואים שהי' משה מיקם את המשכן ומספרכו⁽⁸⁴⁾) הייתה בשבעת הימים האחרונים ("הכל הולך אחר החיה" תום⁽⁸⁵⁾ דחודש אדר (מכ"ג באדר עד לסיומו של חודש אדר)⁽⁸⁶⁾.

ויש לומר, שבתחלה חודש אדר מoid- גש יותר התוקף ("אדר") דהאל"ף (ראש והתחלה תיבת "אדר") שלמעלה מהעולם ("אדר"⁽⁸⁷⁾ במרום ה"), ובהמשך החודש (ובעיקר בשבועה באדר שבו נולד משה) ועאכו"כ קרוב לסיומו (שבועה האחרון שבו התחליל משה בהקמת המשכן) מוד- גשת יותר (הכוונה והתכלית דההמשכה וההתגלות בעולם (א' דר, המשך וסיום תיבת "אדר") ע"י המשכן.

אבל, גם בסיוומו של חודש אדר שבו התחילה הקמת המשכן, "העמידו משה ל- משכן ושם בו ופרקו בכל יום" (במשך שבעת ימי המילואים), ו"לא שרתה בו שכינה"⁽⁸⁸⁾, היינו, שעדין לא הייתה ההמ- שכה וההתגלות בעולם למטה, אלא ב- אופן ד"אדר במרום ה", כיוון שההמ- שכה והגilio*וי* היא עדין למטה מה- עולם⁽⁸⁹⁾.

(83) רדיה באתי לגני חשץ.

(84) ספרי נשא ז, א. במדבר פ"ב, טו. ועוד.

(85) ברכות יב, א.

(86) ומروم גם ב"אדר", י"א (דר) – בחינת אחד עשר, "أنتم هو חד ולא בחושבون", שלמעלה מעשר ספירותיהם נshallilo עשרה מאמרות שבhem נברא העולם.

(87) פרשי' שמנינו ט, כג.

(88) ומודגש יותר בקביעות שנה זו, ש"אדר חל ביום השליishi בשבועו, ושלימוטו ביום הש"ק שחיל ב"יא אדר – דיש לומר, שבזה מromeו שגן ההמשכה והגilio*וי* העולם (ו') היא עדין למטה מהעולם (ו'). וראה لكمן הערה 168 (באופן אחר).

דירה בתחוםים". ובהדגשה יתרה ב- שבעה באדר – שרומו על עשיית הדירה (דר) לאלופו של עולם (א') בשבעת ימי הבניין.

וענין זה מודגש גם בlidat משה (שבועה באדר) – כmarezo⁽⁸⁹⁾ שע"בשעה שנולד משה נמלא הבית כלו אור", היינו, שלידת משה פעלת אור (גילוי אלקות) בכל הבית (גדורי העולם).

ומודגש עוד יותר בעבודתו ופעולתו במשך ימי חייו (שנכלים בlidato בשבעה באדר) – שלל ידי פועלתו בהקמת המשכן נעשה עיקר ושלימות המשכתו ו- גילוי אלקות בעולם, כدائית במדרש"י "כשהגיע ר'ח ניסן וצוה הקב"ה להקים את המשכן, שלח להם ע"י משה מה אתם יראים (ש"היו ישראל אומרם הרי עשינו המשכן מהי Taboa השכינה ותשרה בתוך מעשה ידינו"), כבר באתי לגני אהותי כלה⁽⁹⁰⁾, א"ר ישמעאל ב"ר יוסי⁽⁹¹⁾ לגן אין כתיב כאן אלא לגני, לגנוני, למוקם שי- הוא עיקרי מתחילה, וכי עיקר שכינה אינה בתחוםים היהה (בתמי) . . כיוון שי- חטא אדם נסתלקה השכינה לרקע הרاء- שון וכו' חטאו מצרים נסתלקה לרקע השבייעי, וכנגדן עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה מן העליונים לתח- תונם . . אברהם הורידה מן השבייעי לששי וכו' משה (שהוא השבייעי, וכל⁽⁹²⁾

(77) אויה'ת תרומה ע' איתקנו.

(78) סוטה יב, א (וראה שם יג, רע"א).

(79) במדבר פ"ג, ב. וראה שהשיר פ"ה, א.

(80) שה"ש ה, א.

(81) ובשהשיר שם: אמר ר' מנחים חתני דר' אלעוז בר אבונה בשם ר' שמעון בר ר' יוסנה – דיש לומר, שרומו על שלימות הענן דהשרות השכינה למטה ע"י "גואל (ראשון והוא גואל) אחווון" ש"מנחים שמורי" (סנהדרין צח, ב).

(82) ויקיר פכ"ט, יא.

מלשון נזול, שהוא המקור להיות נזול ממנה ההשפעה ורוח חיים למתה (כנ"ל ס"ה), ובמילא, התגברות המזול בחודש אדר פועלת הtagברות דבנ"י בהיותם למתה, נשמות בגופים, וגם בהתפקידם בענייני העולם, כמודגש בעניינו של שבעה באדר, שromo על עשיית הדירה (דר) לאלופו של עולם (א') בשבועת ימי הבניין.

כלומר: אע"פ ש„מזל“ קאי על עצם הנשמה, „אין“ שאיןו מושג, שהו"ע החזוק והתקוף (בריא ותקוף מולוי") דמס"ג של-על מהשכל, מ"מ, אין זה באופן של יציאה מהעולם (מס"ג כפשותה), אלא אדרבה, שהחזקוק והתקוף דמס"ג נמשך ומתגלה בכל ענייני העבודה בעולם לעשות לו ית' דירה בתהтонים – כי מפורש בגמרא²², „מאן דאית לי דינא באדי נכרי... לימצ' נפשי“ באדר דבריא מולוי", שהפעולה דהתגברות המזול ("בריא מולוי") היא (לא רק ביחס לענייני הנשמה, ענייני התורה ומצוותי, אלא גם) בגין ענייני העולם, ועד למעמד ומצב ד„אית לי דינא בהדי נכרי"²³.

וכמודגש גם בימי הפורים – שהנס

(95) ולהעיר, שבשגחה פרטית הגעה ידיעה בערב ש"ק זה ע"ד יהודי זוכה בדי נכרי. ואף שמדובר במאורע של איש פרט, מ"מ, מצד הציווי, „ואהבת לרעך כמוך“ (וכמודגש בטידורו של רבינו הוקן): „ונכו לומר קודם התפללה הרני מקבל עלי מצות עשה של אהבת לרעך כמוך“ הי' שיר על כל בניי, הן בגין השתפות בשמחותו, והן בגין להוספה" בהצלחת בניי בענייני העולם בחודש אדר ד„בריא מולוי“, מתוך הרחבה ועשירות, באופן ד„ויגבה לבו בדרכיו ה“ (דברי הימים ב' י, ו. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 159 ואילך. ושם).

²²) וע"פ מארו"ל (יומא פג, ב) „דייך בשמא“ – שם יו"ספ, לשון הופפה, ושיז' יכול בנ"י, שנקראים ע"ש יו"ספ (פרש"י חזאלים פ, ב. ועוד).

ועיקר המשכה והתגלויות בעולם ל- מטה ע"י הקמת המשכן באופן של קב"ה עות והשראת השכינה בו – היה בר"ח ניסן (יום השmini²⁴ למילואים²⁵), והמשכו בחנוכת המשכן ע"י י"ב נשאי ישראל במשך י"ב הימים מר"ח ניסן עד י"ב בו („ניסי אחד ליום“²⁶), שזזה מודגשת יותר המשכת גילוי אלקות בגדרי העוז – ים – י"ב צירופי שם הו"י (מלשון מהו) שעל ידם נעשית התהווות הזמן, י"ב החדש השנה, והתחווות המקום, י"ב גבולי אלכסזוני, היינו, שגן בגדרי העולם (י"ב) נשכת ומתרגלת דרגת האלקות של מעלה מהעולם, שזזה עניינו של חודש ניסן, מלשונו „נס"²⁷, ועד ל„ניסי ניטים“²⁸.

וז. ועד"ז בקשר לתגברות המזול ד- ישראל בחודש אדר, „adar b'reia molii“ – שקשרו עם (לידת משה ב) שבנה באדר:

התגברות מזלם של ישראל בחודש אדר, „מזל“ בראיא, היא, לא רק בגין לשורש הנשמה למעלה, בחינת ה„מזל“, אלא גם ובעיקר בגין המשכה וגילוי בהארת הנשמה שירדה למטה ונתלבשה בגוף, כמודגש גם בכך ש„מזל“ הוא

(89) ונקרא „יום השmini“ – להורות על המשכת גילוי דרגת האלקות של מעלה משבעת ימי היקפי (שווית הרשב"א שם. כלוי יקר ר"פ שmini).

(90) נשא ז, יא (וראה לקמן שוחיג להערה 168).

(91) ראה אוית בראשית ו, סע"ב ואילך. ועוד.

(92) ויש לומר, שענין זה מודגם יותר בגמר חנוכת המשכן ביב' ניסן, לאחרי אחד עשר בו – שגן הדרגה hei נעלית דאחד עשר („אנת הוא חד ולא בחושבך“) בניסן („ניסי ניטים“) נשכת ומתרגלת בגדרי העולם (ביום היב', י"ב חדשים ויב' גבולי אלכסון).

(93) ראה פס"ז ולkit' בא יב, ב.

(94) ראה ברכות ז, ר"א ובפרש"י וחד"ג מהרש"א שם.

הנשמה ("בריא ותקיף מזלי") למס"ג ב- אחד – תנועה של עלי' למעלה מהעולם ("אדיר במרום ה'", א' ד"אדר").

ויעיר ושלימות המשכבה והgilוי ל- מטה בעלים – ע"י בניית ביהם'ק השלישי ("מקדש אדני כוננו ידיך"¹⁰⁵) בגאותה ה- שלישית ("ביום השלישי יקימנו ונחתי לפניו"¹⁰⁶), בית נצח¹⁰⁷, וגאותה נצחית שאין אחריה גלות¹⁰⁸ – שידך לחודש ניסן, "בניון נגאלו ובניטן עתידין ל- הגאל, שנאמר¹⁰⁹ כי מי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹¹⁰, ובו היקם "ה- משכן" (שכולל גם ביהם'ק השלישי) ושרותה השכינה (כניל ס"ז).

ח. ע"פ האמור לעיל יש לבאר ה- קשר והשייכות דשבעה באדר לפרשת תצוה – שענינו של שבעה באדר (לידת משה, "הוא ישראל"), והתגברות מולם של ישראל, "בריא ותקיף מזלי", התוקף וה- חזוק דעתם הנשמה למס"ג באחד) מרומו בהתחלה פרשת תצוה – "ואתה תצוה את בני ישראל וייחו אליך שמנו זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד":

"אתה" – קאי על העצמות דמשה (עצם הנשמה, "מזול") של מעלה ממש, ו- הוואז ד"אתה" – מורה על המשכבה (שה- מרומות בציור דאות וא"ז¹¹¹) מהעצמות ("מזול") דמשה להיות "תצוה את בני ישראל- אל", באופן של צוותא וחיבור (תצוה מ-

דפורים והוא שבטלה גזירת המן ולא היו צריכים למסור נפשם להריגה ח"ו כדי שלא לעבור על דת, ואדרבה: "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאי- הם"¹¹², כי נפל פחד היהודים עליהם¹¹³, ובמילא, היו יכולם להמשיך לעסוק ב- קיום החומר¹¹⁴ מתוך רוחזה – "אורה ו- שמחה וששון ויקר"¹¹⁵ (הן פשוטו, והן כדרשת חז"ל¹¹⁶), "שמחה¹¹⁷ ושמחה ויום טוב"¹¹⁸ – בכלל כך מידנות המלך, וכי- מעמד ומצב ש"מרדי היהודי משנה למילך אחשורוש"¹¹⁹.

אבל אעפ"כ, נס פורים שבchodש אדר הוא באופן ש"אכתי עבדי אחשורוש אנג"¹²⁰, היינו, שגם לאחורי גאות פורים נמצאים בנ"י בಗלות [ולא עוד אלא של- אחז]¹²¹ הי' חורבן בית שני ואריכות הגלות המר והקשה הזה, עם כל הגזירות ו- שמדוות, רח'יל היל"ת, לא תקום פעמים צראה¹²², שהיו במשך הדורות עד לדור אחרון זה, שרבותות מישראל מסרו נפשם על קדושת השם¹²³, שנמצאים במעמד ו- מצב שיש צורך בחזוק ותווך חזק

(96) אסתר ט, א.

(97) שם ח, ז.

(98) שם, טז.

(99) מגילה טז, ב.

(100) אסתר ט, יט.

(101) ובענין זה מודגשת המעלת דפורים לגבי- יום הבכורים (כפורים), כמו פורים (תקויז תכ"א – נז, ב) – ששניהם קשורים עם בח"י הגורל, עצם הנשמה, מים, יש מעלה יתרה בכורים שבחיי הגורל הנשכת ומתגלת למטה בעניני הגוף, "שמחה ושמחה ביום טוב", משאכ בזעם הבכורים שציל, "ונניתם את נשחותיכם" (אחרי טז, לא). וראה תוי' מג'א צה, סע"ד ואילך. ובכ"מ).

(102) אסתר בסופו.

(103) מגילה יד, א.

(104) לשון הכתוב – נחים א, ט. וראה לסייע חכ"ג ע' 306 הערה 55 ובשוויג שם. וש"ג.

(105) בשלח טו, ז' ובפרשאי.

(106) הרושע, ו, ב' ובפרשאי.

(107) ראה זהיא כת, א.

(108) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

(109) מיכה ז, טו.

(110) ר'יה יא, רע"א. שמריר פטז, יא.

(111) ומודגש ביותר בהנחיות דהמשכו (ראה סוטה ט, סע"א) – מעין ודוגמת הנחיות דביהם'ק השלישי.

(112) ראה לקויות מטות פה, רע"ד. ובכ"מ.

משה וישראל ("וְאַתָּה תִּצְוֹה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל") עצם הנשמה ("שְׁמֹן גּוֹן וְגּוֹן לְמֹאֲרֵן") תומך ותתגלח ותאייר בעולם – כמודגש בילדת משה בשבעה באדר, ש-התגברות המזול (עצם הנשמה) דמזה וישראל הוא אופן שנמשך ומתגלח בשבעת ימי הבניין (כג'ל ס'ז-ז).

ועדי' ביטום הפרשה¹²¹: "וְעַשֵּׂית"¹²² מזבח מקטר קטורת וגוי והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטי-בו את הנרות יקטרינה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטרינה" – שענין הקטורת, שמורה על התקשרות ו-התחברות דעתם הנשמה עם הקב"ה באופן ש"בחד קטירה אתקטרנה", נמשך ומתגלח ומאריך בעולם, ע"י הנרות¹²³.

ט. עפ"ז יש לבאר גם ב- הטעמים שבפרשת תצוה לא נתפרש שמו של משה (מיתת משה בשבעה באדר, ואמרתו "מחני נא מספרק") ושיכותם ול"ז:

הטעם שלא נתפרש שמו של משה בפרשת תצוה בגל סמכותה לשבעה באדר, הוא, לא רק בגל שבשבועה באדר מות משה (שמרומו בסילוק שמו מה-פרשה) אלא גם ובעיקר בגל שבשבועה באדר נולד משה ("כְּדָאי הַלִּידָה שַׁתְּכִפֵּר עַל הַמִּתְהָה") – כי, ליחת משה (שבועה באדר) קאי על התגלות עצם מציאותו של מעלה ממשם, שכן אין נקרא בשם משה (שבכל הפרשה לא נזכר שמו), אלא

לשונו צוותא¹¹³ עם בניי, להיות התגב-רות מזולם של ישראל, "בריא ותקייף מזלי", שיתגללה אצל החזוק והתקוף דעתם הנשמה.

(ועי"ז) "וַיַּקְהוּ אֶלְיךָ" שמן זית ז-כתית למאור" – שרומו על עניין המס"ג, כמאדרז"ל¹¹⁴ ש"הזהית למאור", כי מארז"ל "نمישלו ישראל לזית . ." (ש) איןנו מוציאו שמננו אלא ע"י כתיתה¹¹⁵, "כך ישראל באים עכו"ם וחובטין אותם מ-מקום למקום כו"י, הינו, שע"י צער ויסורי הגלות מתגללה החזוק והתקוף¹¹⁶ דעתם הנשמה, שהו"ע "שְׁמֹן גּוֹן וְגּוֹן לְמֹאֲרֵן": "שְׁמֹן", ש"אפילויו אתה מערבו בכל המשקין שבועלם הוא נתון למעלה מהן"¹¹⁷, ז"ז, "בלי שמריהם, "למאור" של-עליה מ"אור".

(וכל זה כדי) "להעלות נר תמיד" – כשם שהשמון מאיר כך ביהם¹¹⁸ מאיר לכל העולם שנאמרא¹¹⁹ ולהלכו גוים לא-אור, לבן נקראו אבותינו זית רענן שם מאירים לכל¹¹⁹, הינו, שתוכלית הכוונה היא (לא בעניין המס"ג באופן של יציאה מהעולם, אלא אדרבה) שמציאותם של

113) תורא פרשנו פב, א. ובכ"מ.

114) "תיבת אליך מיותר, ודורש שענין הזית מרמו על ישראל, ומזה הוא ישראל, וזה אליך" (פי מהרו"ץ לשמיר ריש פרשנות).

115) כ"ה באוחיות פרשנו ע' איתקעה – מרבות פ' אמר ס"פ (לי"א), ש"פירושו שם שהו"ת מטר נפשו כו" (או"ת שם ע' איתקמן).

116) מנחות נג, סע"ב.

117) שמיר ריש פרשנות.

118) וראה מנחות שם: "מה זית אין עלי גושרים אף ישראל אין להם בטילה עולמית" – תוקף נצח.

119) ודוגמתו בזית – שאין בו הרבה (ירושלמי כלאים פ"א היז). מדרש תהילים ככח, ג).

120) ישע"י ס, ג.

121) להעיר גם מב' הפירושים בראשי על הפסוק (פרשנו כת, מג) "וְנִקְדַּשׁ בְּכֻבְדִּי": (א) "וְנִקְדַּשׁ המשכן בכבודי שתשרה שכינתי בו", (ב) "אל תקרי בכבודי אלא במכובדים שלי, כאו רמו לו מיתת בני אהרן כו'" (ענין המס"ג, "בקרבתם לפני ה' יומותה").

122) ל, א ואילך.

123) ראה בארוכה לעמנו ע' 410 ואילך.

שזהה הנסיבות להמס"ג שלו עברו בני אמרית "מחני נא מספרך", וכחותה מזה לא נזכר שמו בפרשת תזוּה (שקורין בסמיכות ליום לידתו)¹²⁴, אלא אדרבה: "ואתה", העצמות שלו שלמעלה ממש.

*

י. האמור לעיל עד הנקודה ה- משותפת דליית משה (שבועה באדר) ופרשת תזוּה, שבשניהם מודגש העצם דישראל שיש בהם החזק והתקף למ- סור נפשם על קדושת שמוי ית' – מודגש יותר בעניין שהזמן גרמא, שבימים ה- אחרוניים ה' בשכונה זו מאורע של קידוש שם ברבים ע"י אשה מישראל¹³⁰.

ובהקדמה – ש"אין גוי" אתנו יודע עד מה¹³¹, אף אחד מאתנו אינו מבין (וAINO יכול להבין) כלל וכלל פשר הדברים, למה עשה ה' ככה?!... ועכ"כ כשהמי- דובר באשה צעריה, אם לא לילדים קטנים שצרכיהם לאם ויתגעו אחריה!... אלא שאין להאריך בעניינים של טענות ומע-נות כלפי הקב"ה, ובלשון הכתוב "ברוב דברים וגוו"¹³², "על כן יהיו דבריך מעתים"¹³³.

"ואהה", "מהות עצמותך"¹²⁴, ועד ל"אתה" האמתי, עצמותו ומהותו ית'¹²⁵.

וכיוון שלידת משה (העצמות שלו שלמעלה ממש) בשבועה באדר קשורה עם כל בני ("משה הוא ישראל") שגורבר מזלם (עצם הנשמה) של ישראל [וכmodo-] גש בהתחלה הפרשה שה"אתה" (העצמות דמשה, ועד לעצמותו ומהותו ית') הוא באופן של המשכה ("ואתה") ועד למצוות וחיבור ("תזוּה") עם העצמות דבני ("שمن זית זך") – לכן, מרומות בפרשנה שקורין בסמיכות לשבעה באדר ה- מסירת-נפש של משה עבור בן"¹²⁶ (ה- עצמות שלהם שלמעלה מהתורה) באמרו "מחני נא מספרך", ע"ז שלא נזכר שמו, אלא "ואהה", העצמות שלהם שלמעלה ממש¹²⁷ – שענין זה מודגם בಗלויב שבעה באדר שבו נולד משה, התגלות העצמות דמשה והעצמות דישראל כפי שם חד עם עצמותו ית'.

ועפ"ז מובן שגם הטעם דאמירת "מחני נא מספרך" שיד לתוכן עניינו של שבועה באדר¹²⁸ (שקורין בסמיכות לפרק שת תזוּה) – יום שנולד משה, העצמות שלו, הקשורה עם העצמות דישראל,

(124) ועפ"ז יומתך שהקיים ד"מחני נא מספרך" שאמר משה בפרשת תשא נרמזו בפרשת תזוּה שלפני – כיון שבticת "ואהה (תזוּה)" (שבה נתקיימה אמרתו "מחני נא מספרך") מודגשת גם הנסיבות שכתוצאה ממנה באה לאח"ז אמרית "מחני נא מספרך" (מצד ההתקשרות העצמות דמשה וישראל).

(125) מרת פעשה לאה בת ר' שרגא פייבל הלוי לאפיין היד שנרגגה על קידוש השם ביום ה' פ' תרומה, ב' אדר ראשון, וסיום השבעה ביום ה' פ' תזוּה, ט' אדר ראשון (המוציא).

(126) תהילים עד, ט.

(127) משלו יוזך, יט.

(128) קהילת ה, א.

(124) כלי יקר ריש פרשתנו.

(125) ראה סדייה זאת תורה הבית תרפ"ט. לקו"ש חכ"א ע' 178. ושנ"ג.

(126) ויש לומר, שענין זה מרמזו ב"ואהה תזוּה" אוח (בני ישראל) – שהוצאות וחיבור דמשה עם ישראל היא באופן שמשה طفل (את הפטל) לישראל.

(127) ראה לקו"ש שם ע' 175 וואילך.

(128) ולא כפי שנראה בפשטות שענין ד"מחני נא מספרך" כשלעצמו יכול להתקיים בפרשנה אחרת (אדרבה: מתאים יותר שיתקיים בפרשנה שלآخر אמרית "מחני נא מספרך"), אלא שמדובר צירוף טעם אחר (מיית משה בשבועה באדר) נקבע בפרשנת תזוּה.

קדישוש השם – שמצינו¹³⁸ אצל הבית יוסף שמצד גודל מעלהו ומדרגתו הי' ראוי שהקב"ה יזכה אותו למסורת נפשו על קדושת השם, אלא שאח"כ הייתה סיבה (ענין שלא היה מתאים לפיעරך מעמדו ומצבו) שבגללה נגען ולא זכה בכך, ונחשב זה לעונש, אף שלאח"ז זכה לחבר את ה„שולחן-ערוך“ ולהיות מורה-הדור דראה לכל בן¹³⁹ עד סוף כל הדורות¹⁴⁰ – שמו מובן שהוכות דחיבור ה„שולחן-ערוך“ אינה מוגעת לגודל הזכות דמסירת נפש על קידוש השם!

ולהעיר מהשיקות לאמרת משה „מחני נא מספרק“ – שבזה מודגשת שה- מס"נ של משה רבינו בשבייל ישראל היא מעלה מציאותו של משה כפי שקשרו עם התורה, שכן מותר משה רבינו על הזכות להיות כתוב בתורה (באמרו „מחני נא מספרק“, „מכל התורה כולה“¹⁴⁰) בغال המס"נ בשבייל ישראל (casus sha- zcota dchibur shouy) אינה מוגעת לגודל הזכות דמסירת נפש על קידוש השם).

ונוסף על גודל העילי וההפלאה ד- קידוש השם ברבים שככללות העניין דמסירת נפש, ה"ז בהדגשה יתרה במשי- רת נפש של אשה צעירה אמא לילדים קטנים – כי, מלבד מסירת נפשה, ה"ה מוסרת" גם את ילדי הקטנים, בכר ש- עוזבת ומפקירה אותם לבדם (בידעה גודל הגעוגעים של הילדים אליו), ומש- אריה את גידולם וחינוכם לאחרים, ו- יתרה מזה, שמיסירת ילדי היא מס"נ

(138) מגיד מישרים ריש פרשנתנו. וראה בכ"ז – לקו"ש שם ע' 176 ואילך, ובהערות שם. ושי".

(139) ואף שישנם גם הפקידי-דיןם שבתגיות הרמ"א – ה"ה בדגםת ה„מפה“ של גבי השולחן-ערוך, והשלוחן-ערוך עצמו הוא חיבורו של הבית- יוסף.

(140) פרשי עה"פ.

ואעפ"כ, יש להדגиш את גודל העניין קידוש השם ברבים שבמארע זה, ועוד ועיקר, לזעוק להקב"ה על אריכות-ה- גלות, „עד متיה... ולבקש ולדרosh ו- לעשות כל מה שאפשר שתיכף ומיד Taboa הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאו יקיים הייעוד „הקייצו ורנו שוכני עפר“¹⁴¹, ומתחיל מצדיקים Skamim לתחי מיד¹⁴², ובוניהם ובחתי- למת האשא צדקנית שנרגה על קידוש השם, שתיכף ומיד תיפגש נשמה בגוף עם משפחתה וילדיו, ותמשיך לחנכם ולגדלם למורה לחופה ולמעשים טובים, מתוך שמחה וטوب לבב.

יא. ولכל בראש – גודל העניין ד-

קידוש השם ברבים שבמארע זה:

ידעו המבוואר בדברי חז"ל בכוכ"ב מקומות¹⁴³ ע"ד גודל העילי וההפלאה והזכות והשבר קידוש השם, ובפרט קידוש השם ברבים, ובהדגשה יתרה ב- קידוש השם ברבים בשכונה זו, שבה נמצא בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים, בית מושולש, דכ"ק מו"ח אדמור"ר נשיא דורנו¹⁴⁴, שעל זה נעשה קידוש השם ברבים ביותר וביתר עוז.

ויש להוסיף בוגודל העילי וההפלאה

(134) ישעי כו, יט.

(135) ראה זה"א קמ, א.

(136) ולדוגמא: „אין אדם יכול לעמוד במחיצתן“ (פסחים ג, א). וראה בארוכה (במעלת מס"נ על קדה"ש לגבי כל התורה) שער האמונה לאדhaaratz ב恰恰תו. ספר הליקוטים דאי"ח להצע"ץ ערך מס"נ ע' חתץ ואילך). ושי".

(137) ראה ד"ה ואתה תצוה תשמ"א ס"ח (טה"מ מלוקט ח"ז ע' קלד), שגilio והתעורות כה המס"נ בישראל נעשה ע"י אופשטוותא דמשה שבזמנו הגלות, נשיא הדור.

בגוף בריא שבדורנו זה, זוכים תיכף ומיד ממש להגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים", ש"בשבר נשים צדקנות שהיו באותו הדור נגאו ישראל ממצרים¹⁴¹, ועד"ז בהגאולה העתידה לבוא תיכף ומיד ממש, "בשבר נשים צדקנות שישי בדור"¹⁴².

ואז יהיה אמיתת ושלימות העניין דקיידוש השם – שהרי כללות עניין הgalot הוא היפך קידוש השם, כמפורט ב- קריא¹⁴³, "שמי הגדול המחולל בגוים", "ומהו החילול, כאמור אויביהם עליהם עם ה' אלה ומארצנו יצאו ולא ה' יכולת בידו להציל את עמו ואת ארצו"¹⁴⁴, וכי דוש שמו ית' נעשה ע"י הגאולה, כהמשך הכתוב¹⁴⁵, "וקדשתי את שמי הגדול גוי וידעו הגוים כי אני ה' . . . בהקדשי בכם לעינייכם (ע"ז) שALKחת אליכם מן הגוים וקבצתיכם אתכם מכל הארץות והבאתי אתכם אל אדמותיכם", "והתגדלת依"ו והתקדשת依"ו ונודעת לי עני גוים רבים יידעו כי אני ה".

*

יג. ההוראה מהאמור לעיל בנווגע לעבודה בפועל:

(141) סוטה יא, ריש ע"ב.

(142) ליש' רות רמז תרו בסופו.

(143) יחזקאל לו, כג.

(144) פרשאי שם, ב.

(145) שם, כג-כד.

(146) שם לח, כג.

(147) להעיר מהשיקות לאמרית קדיש (טואויה ר"ס גו) אחר נפטר. – יש לומר, שונין זה מודגם ביותר באמירת קדיש אחר המוסר נפשו על קידוש שמו ית', שעל ידו נתקיים "ונקדשתי בתוך בני ישראל" (אמור רב, לב), מסור עצמד למתודה להקדיש את שמי (פס"ז עה'פ). וראה בארכוה ל��"ש חכ"ז ע' 167 ואילך. וש"נ).

גדולה יותר ביתר שאת וביתר עוז מה- מס"נ שלה, ובמילא ה"ז מסירת נפש לעלה ממשירה נפשי!

יב. אבל לאחרי כל העילויים וה- הפלאות שבקידוש השם ברבים, כיוון ש- כבר יצאו י"ח ("די והותר") מסירת נפש על קידוש השם ע"י הגזירות ושמדות שהיו בمشاركات המר והארוד, עד לדורנו זה – זועקים בגין הקב"ה: "עד מותי"?... היתכן שלஅחרי אריכות הгалות המר זוקקים עדין למסירת נפש על קידוש השם של אשה צערה אמא לילדיהם קטנים?!"...

גם אם רצונו של הקב"ה ב"נחת רוח" מסירת נפש – הרי, נוסף לכך שכבר יצאו י"ח מס"נ בمشاركات כל הדורות של לפני, מספיקה המסירת נפש של בגין בכך שנמצאים עוד רגע אחד בгалות!

בגוי נמצאים כבר בгалות יותר מאלף וחמש מאות שנה ומשיח צדקנו עדין לא בא!... כבר סיימו כל ענייני העבודה ד- זמן הgalot, וכבר נעשו כל הפעולות בכל האופנים האפשריים (כולל ובמיוחד ע"י השמחה בחודש אדר במשך שנים יום), ולא יודעים מה ניתן לעשות עוד, ואעפ"כ, עבר עוד שבוע, עוד יום ועוד רגע, ועודין לא באה הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש! ולא עוד אלא שניתוסף מאורע הכח חמוץ שככל להיות בזמן הgalot – שאשה בישראל ואם ל- ילדים קטנים צריכה למסור נפשה על קידוש השם!

לא נותר לנו אלא להתnxם בכך ש- אורע זה הוא המאורע האחרון של מסירת נפש על קידוש השם, ועוד ועיקר, שבזכותה של האשה הצדנית שמסירה נפשה על קדושת השם, ביחד עם זכותן של נשי ישראל הצדניות שבכל הדורות, עד לנשי ישראל הצדניות נשמות

והחינוך דימי המילואים (כולל ובמיוחד הקדמה ד"ו, ועשו לי מקדש ושכנתית בתוכם¹⁵¹), והסר-הכל ד"ו, ונקדש בכבודי .. לשכני בתוכם¹⁵²).

כי תשא – “כִּי תְשַׁא אֶת רָאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל”¹⁵³, שורמו על תכילת השלים מות בהعلى¹⁵⁴, נשיאת ראש, שתהי' ב- גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (לאחריו גודל הירידה דהחורבן והגלות).

ויקהן פקודי – קיום הציווי דמלאת המשכן ובגדי כהונה ועד להקמת המשכן במעשה בפועל, ובזה מרומות גם ה- שלימות דבריהם¹⁵⁵ – “פָקוֹדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכָּן הַעֲדוֹת”, “רְמוֹן לְמִקְדֵּשׁ שְׁנָת-מִשְׁכָּן בְּשִׁנֵּי חֹרְבָּנִין”¹⁵⁶, בדוגמה המשכן “משכון” שהוזר לבניו בשלימות, כיוון שביהם¹⁵⁷ השליש¹⁵⁸ הוא גם משולש, ש- תה' בו גם השלימות בית ראשון וד- בית שני (וזה המשכן)¹⁵⁹, ואו תה' גם ה- הקהלה דכל בני ע"י גואל ראשון הוא גואל אחרון¹⁶⁰ (ויקהן משה את כל עדת בני ישראל¹⁶¹), והמנין העשיר¹⁶² (“פקודי”) דכל בני).

ויקרא – “וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵינוּ גּוֹ”¹⁶³ – הקריאה (גילוי) והדיבור דהקביה לבאו א' מישראל באופן ש- “כולם יִדְעُו אֶת־זֶה”¹⁶⁴.

(151) כת, ח.

(152) כת, מג-מן.

(153) ל, יב.

(154) לו, כא ובפרשנ.

(155) ראה זהיג רבא, א. וראה לקוש חכ"א ע' 262. ושי".

(156) ראה שמור פ"ב, ד. לקוש חי"א ע' 8. ואילך. ושי".

(157) לה, א.

(158) תנומא תשא ט. ועוד.

(159) א, א.

(160) ירמ"י לא, לג.

ובאונו שבועה באדר שחל בפרשת תצוה, שבשניהם מודגשת התגברות מוז- למ של ישראל, החזק והתווך עצם הנשמה (“וְאַתָּה”) כפי שנמדד ומתגלה בעבודתם ופעולתם בענייני העולם (לא מסע' ויציאה מהעולם ח'יו וח'ז', אלא נשות בגופים לאורך ימים ושנים בר-אות וטבות) יש להוסיף ביתר שאת וב- יתר עז, ובתגברות החיים, בכל מעשינו ועבדתינו בלימוד התורה וקיים ה- מצות, כולל ובמיוחד בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, כדי להביא בפועל ובגלו את הגאולה ה- אמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאו תה' שלימות התחגויות דהעם דישראל, ישראל וקוב"ה בולא חד¹⁶⁵, בכל העולם כולם, שנעשה דירה לו ית' בחתונים.

בסגנון אחר כתת: העבודה דחודש אדר ש- “בריא ותקיף מליל”¹⁶⁶ היא להביא בפועל ובגלו את הגאולה האמיתית וה- שלימה ע"י משיח צדקנו, שנקרא “אדיר” (“והי אדירו מננו”¹⁶⁷), שאו יתגלה בכל העולם כולם מזלם של ישראל, שנקרו א- “אדירים”, ביחד עם שלימות הגilio ד- “אדיר במרום ה”¹⁶⁸ בכל העולם כולם, שנעשה דירה לו ית'.

יד. וiomתך יותר – שהפרשיות שקו- רין בתורה בחודש אדר (ובשנה זו, בשני החדש אדר) קשורות עם עשיית המשכן, שלימותו בבניין בהם¹⁵⁵ השליש, ש- ממנה אוריה יוצאה לכל העולם¹⁵⁶, ועד שהעולם כולו נעשה דירה לו ית', כמו בית המקדש:

תרומה ותצוה – שבhem מדבר איזdot ה- ציווי דמלאת המשכן, בגדי כהונה

(148) ראה זהיג עג, א.

(149) ירמ"י ל, כא. וראה סנהדרין צח, סע"ב.

(150) ירושלמי ברכות פ"ד סה"ה. ועוד.

הצדיק הקשורה עם מזמור צדי"ק (שבא לאחרי מזמור פ"ט שבו נאמר "מצאתיך דוד עבדך בשמי קדשי משחתיו"¹⁶¹), עד לסיום וחותם המזמור, "ברוך ה' לעולם אמן ואמנו", שסיומו וחותמו בו, יהי נועם גו' ומעשה ידינו כוננהו"¹⁶², שקיים ב" שלימות השראת השכינה בבייהם"ק ה- שלישיה¹⁶³, ע"י גמר ושלימות מעשינו ועבודתינו בדור זה, דור השבעיע¹⁶⁴, שבו נשלהמת פועלתו של משה רבינו ("גואל ראשון הוא גואל אחרון") בהמשכת גילוי אלקות בעולם, לעשות לו ית' דירה בתחוםים.

וכן תה' לנו – שבאחד עשר באדר (שבעים ים לפני אחד עשר בניסן) يولדים כבר העניין אחד עשר ים ניסן¹⁶⁵, "ביום עשתי עשר ים נשיא לבני אשר"¹⁶⁶, "מאשר שמנה לחמו"¹⁶⁷, וטובל בשמן רגלו"¹⁶⁸ – כמוידגש בהתחלה פרשת

זו – "אין צו אלא לשון זירוז מיד"¹⁶⁹ – שתיכוף ומיד ממש נעשים כל פרטי העניינים שבפרשת צו ע"ד החינוך ד- שבעת ימי המילואים (שהתחלתם בכ"ג אדר).

הנאה בזאת

ושמינוי – יום השמיני למילואים, שבו נתקימה תפלת משה ואהרן, "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו"¹⁷⁰, יהיו רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם¹⁷¹.

ויש לומר, שבשנת העיבור מודגשת השלים דחודש אדר לגבי שאר חדי השנה גם בפרשיות הקשורין בתורה¹⁷² – שם קריית פרשת שמיני שבה מדבר אודות השראת השכינה ביום השמיני לה- מילואים, ר"ח ניסן, היא בחודש אדר, ה' ה' ה'ינו, שכבר בחודש אדר מודגשת ה- שלימות דא' דר, דירה לו ית' בתחוםים.

טו. ויה"ר – והוא העיקר – שלא יצטרכו להמתין ב' חדים עד לחודש ניסן, ש"בניסן נגלו ובניסן עתידין להגאל", כיוון שהתחלה חודש אדר ראשון, ובפרט משבעה באדר, ושלימותו ביום הש"ק אחד עשר באדר, תה' ה- גאולה האמיתית והשלימה ובניין ביהם"ק השלישי וחנוכתו בפועל ממש.

ולהוסית, שבשנת העיבור שישנים ב' חדי אדר, ששים יומם, ניתוסף עוד יותר בהחשוכה והגעוגעים לחודש ניסן (שבו נגלו ובו עתידין להגאל) במשך שים יום, שע"ז ממהרים ומזרזים עוד יותר הגilioי דענני חודש ניסן עוד בהתחלה חודש אדר.

ובכל זה ניתוסף עילוי מיוחד בשנה זו – שבאחד עשר בניסן מסתימת שנת

(165) פסוק כא.

(166) מדרש תהילים עה"פ.

(167) ראה ד"ה באתי לגני דשנת תש"א (פה'ם מלוקט ח'א בתחלתו).

(168) ונתנית לכך מיוחדת בקביעות שנה זו שבאחד עשר באדר (של בשכנת) נעשית השלימות דשבועה באדר – שהשלימות דאחד עשר נמשכת ומתגלגה בשבעת*. ימי הבניין (גדורי העולם), גם בחודש אדר (שמז"ע הוא למעלה מהעולם (כנייל ס"ז ובהערה 88)) נעשית כבר השלימות שבחודש ניסן.

(169) נשא ז, עב.

(170) רוח מט, ב.

(171) ברכה לג, כד.

* ולהעיר ע"ד הרמן שמאמר המדרש (שב- הערא 23) ע"ד מזלו של חודש אדר הוא בפרק ז' פיסקא י"א, וכן "נשיא אחד ליום" שנאמר בחנוכת המשכן בחודש ניסן הוא בפרק ז' פסוק י"א – דיש לומר, שבזה מרמזו שגם בחודש אדר יכול היה להיות המשכת וגilioי בחו"י י"א בו, כמו בחודש ניסן.

(161) פרשי"ו, ב.

(162) תהילים ז, ז.

(163) פרשי"ט, כג.

(164) נוסף על המבוואר לעיל בסעיף ד'.

שםן קדשי משחתיו", שזהו עיקר ושלישי מות העניין ד"כ כי תשא את ראש בני ישראל אל", ע"י המשicha של "ראש בני ישראל" (משה ריבינו, גואל ראשון הוא גואל אחרון) למלך המשיח, שיבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, תיכף ומיד ממש.

תצוה: "ויקחו אליך שמן זית זך"¹⁷¹, וכן בהתחלה פרשת תשא (שמתחילין לקרוא במנחת ש"ק פ' תשא) שבה מדובר אודות שמן המשחה¹⁷² – "מצאתי דוד עבדי ב-

(172) וראה ויקיר פל"א, יא: "בזכות להעלות נר תמיד אתם זוכים להקביל פני נרו של מלך המשיח".

(173) ל, כב ואילך.